

na takšen preizkus. Če se vsebina preizkusa in testna metoda razlikujeta od ciljev pouka, je povratni učinek lahko negativen. Najbolj pomembno pa je, da preizkusi znanj – ne glede na to, ali so del notranjega preverjanja in ocenjevanja znanja ali zunanji preizkusi – zadostijo najpomembnejšim merilom, med katere spadajo veljavnost, zanesljivost, praktičnost in povratni učinek.

Prav tako kot na šolske ocene tudi na dosežke učencev pri nacionalnem preverjanju znanja vplivajo različni dejavniki, npr. predznanje učencev, njihove učne zmožnosti, motiviranost za učenje, delovne navade, učne strategije, spodbude staršev in drugih, socialno-ekonomski položaj družine ipd. Na nekaterih šolah je npr. lahko večji delež učencev priseljencev iz drugih držav, učencev Romov, na drugih npr. več učencev s posebnimi potrebami; upoštevati je treba tudi delež učencev, ki se morda celo neresno (neodgovorno) lotijo reševanja nalog pri nacionalnem preverjanju znanja. Če bi želeli na podlagi dosežkov učencev pri nacionalnem preverjanju znanja celostno ocenjevati kakovost dela pri pouku, bi morale biti vse šole najprej izenačene po vseh bistvenih dejavnikih, za katere vemo, da vplivajo na dosežke učencev. To je nemogoče. Poudariti je treba, da dosežek pri nacionalnem preverjanju znanja pokaže le tisti del znanja učencev, ki ga je mogoče preveriti pisno. V njem torej ni upoštevano tisto znanje, ki ga je mogoče preveriti le ustno ali praktično (npr. govorne sposobnosti).

Trdimo lahko, da primerjanje ocene, ki jo učenec dobi pri pouku z dosežkom pri nacionalnem preverjanju znanja ni ustrezno iz različnih razlogov:

Pri nacionalnem preverjanju znanja znanje preverimo samo pisno, v razredu pa mora biti najmanj polovica ocen pridobljenih na druge načine.

Odstotka uspešno rešenih nalog pri nacionalnem preverjanju znanja ni mogoče primerjati s pragovi med ocenami, ki jih običajno uporabljamo pri pisnem ocenjevanju znanja v razredu (npr. 50 odstotkov ustrezno rešenih nalog zadostuje za zadostno oceno v razredu).

Zaradi razlikovanja med dosežki učno uspešnejših in učno šibkejših učencev deleži posameznih taksonomskih stopenj (znanje in poznavanje; razumevanje in uporaba; samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje) pri nacionalnem preverjanju znanja (npr. znanje in poznavanje – 35 %) niso razporejeni tako, kot je to običajno v šolski praksi (npr. znanje in poznavanje – 50 %).

Zaradi omenjenih razlik je nacionalno preverjanje znanja v formativni funkciji. Temeljni smisel takega preverjanja znanja je, da vsi skupaj, učenke in učenci s starši, učitelji in šola, pa tudi država, preverimo, kako uspešni smo pri doseganju ciljev in standardov, določenih z učnim načrtom, in na podlagi tega ustrezno načrtujemo pedagoško delo.

∟ POVZETEK

Glavni namen nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine je izboljšanje kakovosti učenja in poučevanja, s tem pa tudi zagotavljanje kakovostnejšega znanja in zmožnosti naših učencev. Strokovna merila primernosti preizkusov obsegajo od veljavnosti, zanesljivosti in objektivnosti pa do tega, da morajo meriti različne vrste in taksonomske stopnje znanja. Omogočajo tudi boljši vpogled v to, kakšna je stopnja doseganja celotnega spektra standardov znanja, ki jih določajo učni načrti. S tem je omogočeno, da z večjo zanesljivostjo spremljamo uresničevanje vzgojno-izobraževalnih ciljev ter pravočasno in preventivno ukrepamo, kadar je potrebno.

∟ Viri

- Alderson, C. idr., 2004: Sestavljanje nacionalnih preizkusov znanja most k evropskim standardom. Državni izpitni center.
- Alderson, J. C., C. Clapham in D. Wall., 1995: Language Test Construction and Evaluation. Cambridge. CUP.
- Eržen, V. idr., 2011: Angleščina. Učni načrt za prvi tuji jezik v osnovni šoli. Ljubljana: Nacionalni kurikularni svet.
- Skupina avtorjev, 2000: Izhodišča za pripravo nacionalnih preizkusov znanja v devetletni OŠ. Ljubljana.
- Predmetna komisija za NPZ iz angleščine, 2012: Analiza vprašalnika o učenju angleščine za učence 6. razreda. Ljubljana: Državni izpitni center.